



TÜRKİYE’DEKİ SURİYELİ MÜLTECİLERİN YÜKSEKÖĞRETİM SORUNLARI: ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

*Hacı Hüseyin TAŞAR**

Öz

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 17 Ocak 2019 tarihi itibarıyla Suriyeli göçmen sayısının 3.632.622 kişiyi bulduğunu açıklamıştır. Bu kişilerin 1.970.837’si erkeklerden, 1.661.785’i ise kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye’ye göç eden Suriyeli erkeklerin sayısı, kadınlardan 309.052 kişi daha fazladır. Yükseköğrenim çağı (19-24 yaş) aralığında yer alan Suriyeli sayısı ise 534.248 kişidir. Türkiye devleti, ülkesinde bulunan yükseköğrenim çağındaki gençlere eğitim fırsatları sunmak için önemli adımlar atmıştır. Bu araştırmanın amacı, iç savaş nedeniyle Türkiye’ye göç eden Suriyeli öğrencilerin yükseköğretime ilişkin sorunlarını Adiyaman üniversitesi özelinde tespit etmek ve önerilerde bulunmaktır. Çalışma nitel araştırma temelinde desenlenen bir durum çalışması olup, araştırmanın evrenini, Adiyaman Üniversitesinde okuyan Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmada; Suriyeli öğrencilerin kendilerini, arkadaşlarına, görevlilere ve ders hocalarına tam olarak ifade edemedikleri, hocaların derslerde hızlı konuştukları, sınavlarda kendilerine yeterli düzeyde ek süre verilmediği, kapalı soruların yeterince açıklanmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Göç, Suriyeli öğrenciler, yükseköğretim.



HIGHER EDUCATION PROBLEMS OF SYRIAN REFUGEES IN TURKEY: ADIYAMAN UNIVERSITY SAMPLE

Abstract

Ministry of Interior Directorate General of Migration Management stated that the total number of Syrian refugees in Turkey has reached to 3.632.622 as of January 17, 2019. 1.970.837 of these people are composed of men, and 1.661.785 are women and these numbers indicate that there are 309.052 more men than women. The number of Syrian refugees at the age of higher education (19-24) is stated to be 534.248. The Republic of Turkey has taken important steps to provide education opportunities for Syrian students in the higher education. In this study, it is aimed to find out higher education problems of Syrian students who have immigrated to Turkey and have been studying at Adıyaman University and suggest solutions to these problems. The study is designed as a qualitative case study and Syrian students studying at Adıyaman University are sampled for the study. The findings of the study are analyzed with descriptive analysis technique. The findings of the study indicate that Syrian students have difficulties in expressing themselves to their friends, teachers and other agents. Also it is found out that the teachers' speeches are fast, the time allowed for the exams are not enough and the questions are not very clear for the Syrian students.

Keywords: Migration, Syrian students, higher education.

1.GİRİŞ

Suriye'de başlayan iç savaşla birlikte insanların büyük çoğunluğu ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. Başlangıçta küçük gruplar halinde başlayan mülteci akını, giderek büyük göç hareketlerine dönüşmüştür. Birleşmiş Milletler istatistiklerine göre iç savaş nedeniyle, sadece savaşın ilk yılları olan 2011-2013 aralığında 120.000 Suriyelinin hayatını kayıp ettiği bilinmektedir.

Suriyeliler daha güvenilir yerler bulmak umuduyla, daha çok kara ve deniz yolunu (güvenilir olmayan araçlarla) kullanarak başka kıta veya ülkelere akın

etmek zorunda kalmıştır. Çoğunluğu çocuk, kadın ve yaşlı olmak üzere birçok Suriyelinin göç esnasında, özellikle deniz yolunda hayatını kayıp ettikleri tüm kesimlerce bilinen bir gerçektir.

Yaşanan iç savaş ve göç karşısında, demokrasi ve insan hakları savunuculuğu yapan gelişmiş toplumların büyük çoğunluğu, Suriyelilerin yaşadığı bu dramı seyretmekle yetinmişlerdir. Türkiye, Suriye'de yaşanan olaylara ilgisiz kalmamıştır (Çetin ve Uzman, 2013). Suriye'den gelen göçmenlerin barınma, beslenme, sağlık ve eğitim gibi gereksinimlerini karşılamak için kendi kaynaklarını seferber etmiştir.

Suriyeliler ile tarihi, dini ve kültürel bağları bulunan Türkiye, iç savaşın çıktığı ilk günden itibaren mültecilere, kapılarını sonuna kadar açmış ve kabul ettiği mültecilere insanca yaşama ortamları sunmaya çalışmıştır. Suriye krizi, uzun sınır komşuluğu, karşılıklı ekonomik bağımlılık gibi faktörler nedeniyle Türkiye'yi yakından ilgilendirmiştir (Sandıklı ve Semin, 2012).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre 17 Ocak 2019 tarihi itibarıyla Türkiye göç eden Suriyeli sayısı toplamda 3.632.622 kişidir. Bu kişilerin 1.970.837'si erkeklerden, 1.661.785'si ise kadınlardan oluşmaktadır (İçişleri Bakanlığı, 2019). Türkiye'ye göç eden Suriyeli erkeklerin sayısı, kadınlardan 309.052 kişi daha fazladır (Türkiye Mülteciler Derneği, 2019). İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre 17 Ocak 2019 tarihi itibarıyla Türkiye göç eden Suriyelilerin yaş gruplarına dağılımına ilişkin bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1. Türkiye'deki Suriyeli mülteci sayısı

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
-----	-------	-------	--------

0-4	248.452	231.702	480.154
5-9	260.848	245.168	506.016
10-18	351.666	311.400	663.066
19-24	320.235	229.287	549.522
25-29	209.177	148.286	357.463
30-34	173.452	126.626	300.078
35-44	204.382	167.824	372.206
45-59	143.282	137.981	281.263
60-90+	59.343	63.511	122.854
Toplam	1.970.837	1.661.785	3.632.622

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2019

Tablo 1'e göre 17 Ocak 2019 tarihi itibarıyla 0-18 yaş aralığında 1.649.236 Suriyeli bulunmaktadır. Türkiye'deki kayıtlı Suriyelilerin %45,4'ü 0-18 yaş aralığında yer almaktadır. Eğitim çağında olan bu kişilerin okullaştırılması Türkiye'ye maddi ve manevi büyük yükler getirmektedir.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresinin Ocak 2019 verilerine göre Suriyelilerin en çok bulunduğu şehir 557.708 kişi ile İstanbul'dur. Suriyelilerin en az olduğu şehir ise 32 kişi ile Bayburt olmuştur. Bayburt'u 39 kişi ile Artvin, 56 kişi ile Tunceli illeri takip etmiştir. Suriyelilerin en çok yaşadığı şehirler ve yoğunlukları tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 2. İllere göre Suriyelilerin sayısı ve yoğunluğu

Şehir	Sayı	İl Nüfusu İle Karşılaştırma
İstanbul	557. 708	%3,71
Şanlıurfa	452. 675	%22,80
Hatay	445. 922	%28,31
Gaziantep	424. 677	%21,18
Adana	234. 315	%10,57
Mersin	206. 445	%11,51
Bursa	165. 876	%5,65
İzmir	142. 567	%3,33
Kilis	115. 165	%84,48
Konya	105. 971	%4,86
Mardin	89. 881	%11,10
Ankara	88. 855	%1,63
Kahramanmaraş	87. 506	%7,77
Kayseri	77. 922	%5,66

Kocaeli	54. 487	%2,89
Osmaniye	49. 014	%9,29
Diyarbakır	33. 904	%1,99
Malatya	29. 430	%3,74
Adıyaman	27. 166	%4,42

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, 2019

Suriyelilerin yerli nüfusa oranının en yüksek olduğu il %84,48 ile Kilis olmuştur. Kilis'te kayıtlı olan mülteci sayısı bir önceki aya göre 2.613 kişi azalmakla birlikte, bu ildeki kayıtlı Suriyeli sayısı, Türk vatandaşlarının sayısına ulaşır konuma gelmiştir (Türkiye Mülteciler Derneği, 2019). İçişleri Bakanlığı tarafından, Ocak 2019 tarihi itibarıyla Türk vatandaşlığı verilen Suriyeli sayısı 79.820 kişi olarak açıklanmıştır.

Mülteci konumunda bulunan Suriyeliler sığındığı ülkelerde birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Sağlık, eğitim ve barınma sorunu bunlardan en önemlileridir (Erdem vd., 2017). Suriyelilerin yükseköğretim alanında yaşadığı sorunları çözmek için Yükseköğretim Kurulu, Suriye'de eğitim görmekteyken, savaş nedeniyle eğitimine ara vermek zorunda kalan öğrencilere sınır illerde bulunan yedi üniversitede "özel öğrenci" statüsünde okuma hakkı vermiştir (YÖK, 2018). Bağlı olduğu uluslararası hukuk normları, insani yaklaşımı, tarihi, kültürel, coğrafi bağları nedeniyle Türkiye'nin Suriyelileri kabul etmesi zorunluk haline gelmiştir (Seydi, 2014). İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Ocak 2019 verilerine göre yükseköğretim çağı (19-24 yaş) aralığında yer alan Suriyeli sayısı 549.522 kişidir. Yüksek Öğretim Kurumu Başkanı, Türkiye'de 15 bine yakın Suriyeli öğrencinin üniversitelerde öğrenim gördüğünü, ilk sırada Gaziantep

Üniversitesi'nin, ardından İstanbul Üniversitesi'nin üçüncü sırada ise Karabük Üniversitesi'nin geldiğini belirtmiştir (YÖK, 2018). Adıyaman Üniversitesinde okuyan toplam 21.119 öğrenciden 60 tanesi savaş nedeniyle Suriye'den Türkiye'ye göç eden öğrencilerden oluşmaktadır (Adıyaman Üniversitesi, 2018).

Yapılan alan yazın taramasında Suriyeli mültecilerle ilgili birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmalardan bazıları şunlardır. Seydi (2013) Suriye'deki çatışmaların Suriyelilerin eğitim sürecine yansımaları, Akkaya (2013) Suriyeli mültecilerin Türkçe algıları, Erdoğan (2014) Türkiye'deki Suriyelilerin toplumsal kabul ve uyumları, Gün (2015) yabancılara Türkçe öğretimi veren öğretim elemanlarının, Türkçe öğrenen Suriyeli mültecilere Türk kültürünü aktarıma sürecine ilişkin görüşleri, Barın (2015) Türkiye'deki Suriyeli kadınların toplumsal bağlamda yaşadıkları sorunlar, Tunç (2015) Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin değerlendirme, Demirci (2015) Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin beceriyle ilgili tespitler, Karataş (2015) Türk yazılı basınında Suriyeli sığınmacılar ile yerli halk arasındaki ilişkiler, Demir (2015) göç politikaları ve toplumsal kaygılar, Dönmez ve Paksoy (2015) Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar, Büyükkiz ve Çangal, (2016) Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi süreci, Tanrıkulu (2017) Türkiye'de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunları, Akpınar (2017) Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar, Erdem vd. (2017) örgün eğitim kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitimleri, konularında yapılan araştırmalar.

Suriyeli sığınmacıların gittikleri ülkelerde eğitimlerine ilişkin sorunların tam olarak çözüldüğünü söylemek mümkün görünmemektedir. Ülkemizde de Suriyeli öğrencilerin eğitimi için gösterilen bütün gayretlere rağmen, eğitime ilişkin bir takım sorunların devam ettiğini söylemek mümkündür. Örgün eğitim kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin eğitime dâhil edilmesiyle birlikte bazı

problemlerin ortaya çıktığı görülmektedir (Erdem vd., 2017). Bu araştırmada iç savaş nedeniyle Türkiye'ye göç eden Suriyeli öğrencilerin yükseköğretime ilişkin sorunları Adıyaman Üniversitesi özelinde ele alınmıştır. Alan yazın tarandığında Suriyeli öğrencilerin yükseköğrenimlerini sürdürürken yaşadıkları sorunları konu alan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın alan yazındaki bu boşluğu dolduracağına inanılmaktadır. Araştırmada; üniversiteye/ okuduğunuz programa/ bölüme kayıt ve kabulde yaşadığınız sorunlar nelerdir?, üniversiteye/ derslere devam ederken yaşadığınız sorunlar nelerdir?, üniversitede yapılan vize ve final sınavlarında yaşadığınız sorunlar nelerdir?, üniversiteye devam ederken yemek/ beslenme durumuna ilişkin sorunlar nelerdir?, üniversiteye devam ederken kaldığınız yerle/ yurtla ilgili sorunlar nelerdir?, öğrenci/ öğretim elamanı/ memur ve diğer çalışanlarla yaşadığınız iletişim sorunları nelerdir?, üniversiteye devam ederken yaşadığınız diğer sorunlar nelerdir? Sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'ye göç eden Suriyeli öğrencilerin yükseköğretime ilişkin sorunlarını Adıyaman Üniversitesi özelinde tespit etmek ve karşılaşılan sorunlara çözümler üretilmesine katkıda bulunmaktır. Araştırmaya ilişkin veriler, katılımcıların vermiş olduğu bilgilerle sınırlı tutulmuştur.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum (örnek olay) çalışması temel alınmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu gerçek hayattaki bağlamıyla inceleyen araştırma desendir (Yin, 2008). Örnek olay çalışmasında, bir duruma ilişkin etmenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla incelenir ve kişilerin ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 77). Çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniği, araştırmacıya sağlam, sistematik ve karşılaştırmalı bilgiler sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir (Türnüklü, 2000: 547).

Adıyaman Üniversitesi bünyesinde bulunan fakülte ve yüksekokullarda 60 Suriyeli öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırmanın çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Çalışma grubu, 2017-2018 öğretim yılında Adıyaman Üniversitesine bağlı farklı fakülte ve yüksekokul programlarının son sınıfında okuyan, Türkçe dilinde iletişimi iyi ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 5 kadın, 5 erkek olmak üzere toplam 10 kişiden oluşmaktadır. Ölçüt örnekleme yöntemi, örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulması durumudur (Büyüköztürk, vd. 2008: 83). Katılımcıların sadece son sınıf öğrencilerden seçilme nedeni, bu kişilerin son sınıfa gelinceye kadar araştırmaya konu olan sorunlarla daha sık karşılaşmış olduğu varsayımdır. Katılımcılara araştırma hakkında görüşme öncesi bilgi verilmiş, görüşme yapılacak yer ve zaman birlikte belirlenmiştir.

Araştırmada katılımcıların görüşleri, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formunun “kapsam geçerliği”, uzman görüşü alınarak sağlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla görüşme formu hazırlama ve verileri işleme sürecinde iki öğretim üyesinin görüşüne sık sık başvurulmuş ve çalışmalar bu öneriler bağlamında sürdürülmüştür. Görüşme formunun işlerliğini sağlamak için, çalışma grubuna dâhil edilmeyen Suriyeli iki öğrenciyle ön görüşmeler ve uygulamalar yapılmıştır. Ön uygulama sonuçları ve uzman görüşü doğrultusunda, iyi olamayan soru maddeleri atılmış, açık olmayan maddeler ise yeniden yazılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin incelenmesinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş

temalara göre özetlenmesi ve yorumlanması süreçlerini içeren analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Katılımcılarla yapılan görüşmeler yüz yüze yapılmış, ifade bozuklukları ve imla kuralları, katılımcı onayı alınarak düzeltilmiştir. Kâğıda aktarılan katılımcı görüşleri, alt temalara göre bilgisayar ortamına aktarılarak gruplanmıştır. Alınan görüşler, etik nedenlerle, katılımcılara ait kişisel bilgiler yerine “Ö1, Ö2, Ö3,...şeklinde (Ö: Öğrenci) kodlarla verilmiştir.

Temalara ilişkin güvenilirlik analizinde, Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen “Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı x 100” formülü kullanılmıştır. Çalışmada %91 oranında bir uzlaşma/ güvenilirlik sağlanmıştır. Nitel araştırmalarda %90 ve üzeri uzlaşma olması durumu, arzu edilen düzeyde bir güvenilirliğin olduğu anlamına gelmektedir (Saban, 2009).

3. BULGULAR

Araştırmada katılımcılardan alınan görüşler, yazılırken öğrencilere teyit ettirilerek, bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Suriyeli öğrencilerin yükseköğrenimlerini sürdürürken karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri; “iletişim”, “yükseköğretime kabulde denklik”, “ölçme ve değerlendirme”, “barınma ve burslar” olmak üzere dört alt temada toplanmıştır.

3.1. İletişim Temasına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan Suriyeli öğrencilerin büyük çoğunluğu, Adıyaman Üniversitesinde öğrenimlerini sürdürürken iletişim konusunda yaşadıkları sorunların kendilerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrenciler iletişim konusunda yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerini; ilk geldiğimde çevremdekilerle işaret diliyle anlaşıyordum. Bir şey isteyeceğim zaman; “ver”, “al” gibi ifadeler kullanıyordum, “alabilir miyim?”, “verebilir misin?” gibi ifadeler kullanamıyordum. Ancak “al”, “ver” gibi ifadeler emir gibi

algılanıyormuş, sonra öğrendim.(ö3) İlk geldiğimizde arkadaşlarımızla konuşamıyorduk, o yüzden çok yalnızlık yaşadık. Görevliler bizi anlamıyorlardı, bu yüzden bizimle ilgilenmiyorlardı. Bizi dinler gibi yapıyorlardı ancak sorunlarımızı halletmiyorlardı. Sürekli öğrenci işlerindeydik. Notlarla alakalı sürekli sıkıntı yaşıyorduk, çoğu zaman iletişim kuramadığımız için derslerden kalıyorduk.(ö1) Yurtta birlikte kaldığımız odada arkadaşlarımızla iletişimim yok, bu yüzden çok sıkılıyorum.(ö7) Çoğu zaman derste hocaların anlatımlarını anlamıyorum, arkadaşlarımdan yardım istiyorum, ama arkadaşlarım zamanlarının olmadığını söyleyerek beni başlarından savıyorlar.(ö2) Okurken yaşadığım en büyük sorun, kendimi ifade edemem, karşıdakine düşüncelerimi aktaramamdır.(ö8) Arkadaşlarım ve görevlilerle iletişim sorunu yaşadım. Ben onları anlayabiliyordum ama onlar beni anlayamıyorlardı. Bu yüzden çok sıkıntı çektim.(ö5) Yurtta odadakilerle bir iletişimim yok, bu yüzden çok sıkıntı yaşıyorum. Odada çalışma ortamı yok, Türkiyeli arkadaşlar sınavlara az çalışarak hallediyorlar, ancak benim çok çalışmam gerekiyor. Odadakiler çok konuşuyorlar. Ders çalışamıyorum.(ö10) Üniversitede bir kısım dersler uzaktan eğitim yoluyla veriliyor, bu benim için çok zor oluyor. Farklı bir kültürün tarihini internet üzerinden öğrenmek zor oluyor, benim için. Çünkü bilmediğimiz bir kültürün tarihini, tam olarak bilmediğimiz bir dille ne kadar anlayabiliriz ki.(ö6) Derste hocalarımız çok hızlı konuşuyorlar bu yüzden çoğu zaman anlatılanlarını, anlayamıyorum. Bu sorunu hocalarıma söylediğimde, nasıl daha yavaş anlatabiliriz ki! Diye cevap veriyorlar. Ders bittikten sonra kitaptan çalışıyorum, yine de anlamadığım yerler oluyor.(ö3) Ben Türkçeyi yeni öğrendim. Üniversiteye geldiğimde kayıt yaptırırken kendimi tam ifade edemediğim için çok yoruldu.(ö5) Benim için en büyük sorun dil oldu. Görevlilere ve arkadaşlarıma kendimi ifade edememem oldu. Bu yüzden onlarla dostluklar kuramadım, işaret diliyle anlaşıyordum. Hocaları takip edemiyorum çok hızlı konuşuyorlar, not alamıyordum, bu yüzden sınavlarda zorlanıyordum.(ö4)

Sınıfta hocalar daha çok yerli öğrencilere dönük hitap ediyorlar. Derste hızlı konuştukları için çoğu zaman anlamıyorum. Ders bittikten sonra öğrencilere soruyorum, ama yeterli cevap alamıyorum, maalesef. Görevliler dilimizi anlamadıkları için bizi yanlış yönlendiriyorlar.(ö9), İlk başta Türkçeyi bilmediğim için dersleri anlamıyordum. Ama Türkçeyi geliştirdikten sonra dersler benim için biraz daha kolaylaştı(ö6), şeklinde açıklamışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim temasına ilişkin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğu; özellikle yurttaki öğrenci arkadaşlarıyla olmak üzere, üniversitede görev yapan idari personellerle ve derslerine giren öğretim elamanlarıyla iletişim problemleri yaşadığını belirtmişlerdir. Özellikle katılımcı ö6 ve ö7 çevresindekilerle ciddi manada iletişim problemi yaşadığını belirtmiştir.

3.2. Denklik Temasına İlişkin Bulgular

Araştırmada Adıyaman Üniversitesinde okuyan Suriyeli öğrenciler, denklik konusunda kendilerinden çok evrak istendiğini, bu nedenle önemli sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Suriyeli öğrenciler denklik sürecine ilişkin olarak karşılaştıkları sorunları şu şekilde dile getirmişlerdir: Biz savaştan çıkmış, gelmişiz, denklik belgesi bir yana, canımızı zor kurtarmışız. Kayıt esnasında bizden birçok belge istendi ama o belgelerin hiçbiri mevcut değildi.(ö1) Yükseköğretimde birçok sorun yaşadım. Bunlar arasında en zoru denklik belgesi oldu.(ö3) Üniversiteye kabulde karşılaştığım en büyük sıkıntı denklik oldu. Bize denklik belgesi için bir sınava tabi tutulacağımızı söylediler. Ben derslerimi bırakıp denklige çalıştım. Yılsonu geldiğinde herhangi bir sınav yapılmadan herkese denklik verildi. Bir senem boşa gitti. Derslerimde başarısız oldum, bu yüzden sınıf tekrarı yapmak zorunda kaldım.(ö4) Yükseköğretim kurumuna kabulde denklik belgesi ve “sağlık heyet raporu” istediler. Bunları temin etmek benim için zor olmuştü.(ö5) Kayıtta benden heyet raporu istendi, ancak zaman çok dardı. Heyet raporunu almam çok zor oldu ve diğer arkadaşlarımdan böyle

bir şey istenmediğini söyledim, memur bana sert bir dille cevap verdi. Raporu getirmezsen seni kaydetmeyeceğim, dedi.(ö7) Üniversiteye kaydım çok sıkıntılı oldu. Çünkü öğrenci işlerinde çok sıkıntılar yaşadım. Evraklarla bizi çok uğraştırdılar. (ö9)

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu yükseköğretim programlarına kabulde çeşitli problemler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu problemlerin başında, denklik için istenen belgeleri temin edememe durumu olmuştur.

3.3. Ölçme ve Değerlendirme Temasına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçme ve değerlendirme süreciyle ilgili görüşleri incelendiğinde yarıdan fazlası, üniversitede dönem içerisinde ve dönem sonunda yapılan sınavlarda çeşitli sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Suriyeli öğrenciler ölçme ve değerlendirme süreciyle ilgili görüşlerini şu şekilde dile getirmişlerdir: Sınavlarda soruları anlayamıyorum, haliyle cevaplamam uzun sürüyor. Gözetmenden ek süre istiyorum, ama ek süre vermedikleri gibi, kızıyorlar da. Sürekli derslerden kalıyorum.(ö2) Özellikle sayısal derslerde sınav süresi yetmiyor, bu yüzden yetiştiremiyorum. Sorularda anlamadığım yerler oluyor, hocaların bir kısmı sınav salonuna gelmiyor, yada kâğıtları dağıtıp gidiyor. Anlamadığım soruları gözetmene soruyorum ama yeterli cevap alamıyorum.(ö6) ilk zamanlar konuları ve soruları anlamıyordum, sınavlarda kötü not alınca yavaş yavaş çalışmaya başladım, şimdi iyiyim. (ö3) Sınav sorularının çoğunu anlayamıyorum. O yüzden çoğu sınavım kötü geçiyor. Sınav süresi çok kısa, ben her bir soruyu uzun uzun düşünmek zorunda kalıyorum.(ö3) İkinci vizeler için hocalar bize bilgisayardan sunum hazırlamamızı istiyorlar, ama bizim bilgisayarlarımız yok, fiyatları da çok yüksek, alamıyoruz.(ö4) Bilgisayarımız yok, öğretmenler türlü türlü şeyler istiyorlar, ama bizim bilgisayarımız olmadığı için yapamıyoruz. Kız olduğumuz için internet kafelere de gidemiyoruz.(ö1) Sınav süreleri çok kısa, yetiştiremiyorum.(ö10)

Araştırmaya katılan öğrenciler, bilgisayar ortamında ödev hazırlamak için yeterli imkânlarının olmadığını, sınavlarda yeterli düzeyde cevaplama süresi verilmediğini, derse giren öğretim elamanlarının bir kısmının sınav salonlarına gelmediklerini, sınav sorularının kendileri için açık ve net olmadığını, dile getirmişlerdir. Özellikle *ö1* bilgisayar formatında ödev hazırlamanın kendisi için önemli bir sorun olduğunu belirtmiştir.

3.4. Barınma ve Burs Temalarına İlişkin Bulgular

Araştırmada öğrencilerden barınma ve burs konusuna ilişkin görüşleri öğrenilmek istenmiştir. Araştırmaya katılan bazı öğrenciler barınma ve burs konularında ciddi sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan Suriyeli öğrenciler barınma ve burs konusuna ilişkin görüşlerini şu şekilde dile getirmişlerdir: Yurda geçmemiz çok zor oldu. Bursumuz olmadığı için yurt ücretini karşılamada sorun yaşıyorduk, ailelerimiz kampta yaşıyorlardı, bir yerde çalışmıyorlardı, ücret bizim için çok sorun oluyor.(*ö3*) Yurtta oda arkadaşlarımla sıkıntı yaşıyorum. Çalışma masasıyla yataklar aynı odada, ışık açık kalınca kızıyorlar, ışığı kapat diyorlar, ama ben onlara göre daha çok çalışarak derslerimde geçebiliyorum. Onlar rahatça telefonla konuşup, müzik dinliyorlar ama ben müzik açınca kızıyorlar. Arkadaşlarım yanıma gelince onları odadan kovuyorlar.(*ö4*) Benim yurttaki en büyük sıkıntım odamdaki arkadaşlarımla; benim bölümüm zor, bu nedenle daha fazla çalışmam gerekiyor, ama odamdaki arkadaşlarım çalışmıyor. Yorulduğumda odada dinlenemiyorum. Önceki dönem benim için çok kötü geçti. Çünkü derslerim çok zordu. Çoğu yeri anlamadığım için, notlarım da düştü.(*ö10*) Yurtta oda arkadaşlarımla sorun yaşıyorum. Çünkü onlar çalışmıyorlar. Ama ben çok çalışmak zorundayım. Onlar ders çalışmadığı için ben de çalışmıyorum, çoğu zaman geç saatte uyuyorlar. Ben normal öğretimde okuduğum için, sabah uyanmakta zorluk çekiyorum.(*ö8*) Yükseköğretim kurumuna devamda yaşadığım en büyük sorun burs alamamam.

Maddi sıkıntı çektiğim için kitap ve doküman alamadım.(ö2) Benim için sorunların başında burs geliyor. Bursumuz olmadığı için kitap kırtasiye malzemesi alamıyorum, arkadaşlarımdan istemek zorunda kalıyorum.(ö1) Maddi sıkıntılar yüzünden kitap satın alamıyordum. Bu yüzden dersleri takip edemiyordum, arkadaşlarıma soruyordum, o yüzden bana soğuk davranıyorlardı. Bu durum beni çok üzüyordu, çünkü kafama çok takıyordum, şimdi iyiyim.(ö8) Yemek kültürü değişik olduğu için yemekhanede yemek alırken kararsız kalıyordum. Şimdi iyiyim. (ö9

Suriyeli öğrencilerin barınma ve burs temasına ilişkin görüşleri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu; yurttan aynı odayı paylaştıkları arkadaşlarıyla ciddi sorunlar yaşadıklarını, yeterli düzeyde ders çalışma ortamı bulamadıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle ö1 ve ö8 olmak üzere, araştırmaya katılan öğrenciler, önemli derecede maddi sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular, Suriyeli öğrencilerin yükseköğrenimlerini sürürken yaşadıkları sorunların temelinde ağırlıklı olarak iletişim yetersizliği olduğuna işaret etmektedir. İletişim konusunda alınan görüşler bir arada değerlendirildiğinde, öğrencilerin tamamına yakını duygu ve düşüncelerini; arkadaşlarına, görevlilere ve öğretim elamanlarına tam olarak iletememekteyler. Bu sonuçlar ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kademelerinde çalışan öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri temelinde yapılan araştırmalarda (Erdem, 2017; Özer vd., 2016; Polat, 2012; Sarıtaş vd., 2016; Uzun ve Bütün, 2016); Suriyeli öğrencilerin buldukları sınıflarda, öğretmenlerin yaşadıkları en büyük sorunun, dil sorunu olduğu bulguları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Bir kısım öğrenciler ise özellikle barındıkları yurtlarda olmak üzere Türk vatandaşı olan arkadaşlarıyla iletişim kuramadıklarını dile getirmişlerdir. Bu durumdan Suriyeli öğrencilerin olumsuz etkilendikleri görülmektedir. Suriyeli öğrenciler, derse giren hocaların, konuları anlatırken hızlı konuştuklarını, bu nedenle konuları anlamada güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Bu sorunu çözmek için arkadaşlarından yardım istediklerinde, arkadaşlarının kendilerini dikkate almadıklarını dile getirmişlerdir. Bu tür sorunları çözmek için, Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflardaki Türk vatandaşı öğrencilere uyum eğitimi doğru bir seçenek olabilir.

Öğrenciler, özellikle öğrenci işlerinde görev yapan personeller olmak üzere üniversite çalışanlarıyla çeşitli iletişim problemleri yaşadıklarını ifade etmektedirler. Öğrenciler, görevlileri anladıklarını ancak görevlilerin kendilerini anlamada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum Suriyeli öğrencilerin moral ve motivasyonunu olumsuz etkimiş gibi görünmektedir. Bu sonuç Tanrıku, (2017) yapmış olduğu araştırmada; Türkçe bilmeyen veya az bilen Suriyeli öğrenciler eğitimde zorluk yaşadıkları ve bu gibi nedenlerden dolayı okulu yarıda bırakmak zorunda kaldıkları, bulguları ile paralellik arz etmektedir. Bu tür sorunların çözümü için Suriyeli öğrencilerin Türkçeyi iyi düzeyde öğrendikten sonra üniversiteye giriş yapmaları büyük önem arz etmektedir. Akademik, idari ve diğer çalışanlara, yabancı öğrencilerle empati ve iletişim konusunda bir oryantasyon eğitiminin verilmesi Suriyeli öğrencilerle yaşanan sorunları azaltabilir. Bu konuda, çok kültürlü eğitime ilişkin çalışmalar yapılabileceği gibi yabancı dil öğretimi, sınıf içi iletişim ve davranış yönetimi konularında sıklıkla karşılaşılan sorunlar üzerinde durulabilir ve bu sorunların çözümü için üniversiteler arası ortak stratejiler geliştirilebilir (Büyükkiz ve Çangal, 2016). Türkiye'de son yıllarda oldukça hızlı bir şekilde artış gösteren yükseköğretimde uluslararasılaşma konusunda, birçok paydaş gibi öğretim elemanlarının da yabancı öğrencilere ne ölçüde hazırlıklı oldukları belirsizliğini koruyan bir (Erişti

vd., 2018) sorudur. Bu ve benzeri sorunlar, üniversitelerde görev yapan öğretim elamanlarının ve diğer çalışanların görüşleri temelinde yapılacak benzer araştırmalarla incelenebilir.

İletişim sorunuyla ilgili bir başka konu ise uzaktan eğitim dersleriyle ilgilidir. Uzaktan eğitim yoluyla verilen dersleri, Suriyeli öğrencilerin anlamada zorlandıkları veya öğrenemedikleri gözlenmektedir. Elde edilen bu sonuçlarla, Erdem ve arkadaşlarının (2018) yapmış oldukları araştırmada; Suriyeli öğrencilerin eğitimi ve öğretimi sürecinde temel sorunun dil problemi olduğunu, öğretmenlerin mülteci öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ders içerikleri düzenleyemedikleri, öğretmenlerin bu öğrenciler için çeşitli düzeyde ve türde materyallere gereksinim duydukları, değerlendirme sürecinde öğretmenlerin nesnel bir yöntem geliştiremedikleri, bulguları arasında bir paralelliğin olduğu görülmektedir.

Adıyaman Üniversitesinde okuyan Suriyeli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürürken karşılaştıkları sorunların bir kısmı ise denklik süreci ile ilgilidir. Bu bağlamda yaşanan en önemli sorunlar, kayıt esnasında istenen denklik belgesi ve sınav uygulamaları olmuştur. Öğrencilerin özellikle denklik sınavına hazırlık yaptıkları zamanlarda, derslere devam edememeleri, dönem içerisinde akademik başarısızlıklara yol açmaktadır. Suriyeli aileler nüfusun yoğun olduğu şehirlerde çocuklarını okula kayıt yaptırmakta sıkıntı yaşamakta ve bürokratik engellerle karşılaşan aileler yılmakta, çocukları zaman içerisinde motivasyonunu kaybetmektedirler (Tanrıku, 2017). Türkiye'deki yabancı öğrencilerin okullara kabul edilebilmeleri için, geçerli bir pasaporta sahip olmaları (Akpınar, 2017) ve yapılacak Türkçe dil sınavında başarılı olmaları koşulları aranırken, denklik sürecine ilişkin yaşanan bu ve benzeri sorunlar, çalışanların farklı yorumlarından veya tutumlarından kaynaklanıyor gibi görünmektedir. Bu bağlamda devlet kurumlarını yapmış olduğu yasal düzenlemelerin çalışanlar tarafından iyi takip

edilmesi ve doğru yorumlanması, yabancı öğrencilere dönük sorunların çözümü bağlamında, önemli bir adım olabilir.

Suriyeli öğrencilerin yaşamış oldukları sorunlardan bir diğeri ise dönem içerisinde ve sonunda yapılan ölçme değerlendirme sınavlarıdır. Suriyeli öğrenciler, almış oldukları derslere ilişkin sınav sorularının anlamadıklarını, dersi veren bir kısım hocaların sınav salonlarına gelmedikleri veya sınav sorularına ilişkin yeterli düzeyde açıklama yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu konu, akademisyen bir araştırmacı olarak, Türk vatandaşı olan öğrencilerden de, sıklıkla aktarılan bir sorun olduğunu söylemek mümkündür.

Suriyeli öğrencilerin sınavlarla ilgili olarak yaşadığı diğeri bir sorun ise ödevlerin bilgisayar formatında istenmesidir. Bu sorunu Suriyeli öğrenciler; bilgisayarlarının olmamasına ve özellikle kız öğrencilerin internet kafelere gidememesi durumlarına bağlamaktadırlar. Suriyeli öğrenciler karşılaştıkları bu ve benzeri sorunları, üniversite veya fakülte/ yüksekokul, halk eğitimi merkezleri, gençlik merkezleri gibi kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan bilgisayar laboratuvarlarına giderek veya Türk vatandaşı olan öğrencilerden yardım alarak çözmeye yoluna gidebilirler. Çimen ve Ersoy (2018)'un yapmış oldukları araştırmada; yaşı büyük olan ve üst sınıflardaki öğrencilerin Suriyeli sığınmacılara çözüm ürettikleri, onlara yardımda buldukları ve haklarını savundukları, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Suriyeli öğrenciler barınma ile ilgili konularında yaşadıkları sorunları; ders çalışmak için yeterli ortam bulamadıkları, oda arkadaşlarının normal öğretimde okuyor olmaları ve az çalışıyor olmaları nedeniyle geç saatte kadar uyumamalarından rahatsız oldukları, şeklinde sırlamaktadırlar. Bu sorunların çözümü, öğrenci yurtlarında Suriyeli öğrencilerle aynı ortamı paylaşan Türk vatandaşı öğrencilere verilecek uyum eğitimi ile sağlanabilir.

Suriyeli öğrencilerin dile getirdiği bir başka sorun ise burslarla ilgilidir. Öğrenciler kendilerine yeterli sayıda ve düzeyde burs verilmediğini dile getirmişlerdir. Öğrenciler maddi sıkıntılar nedeniyle kitap satın alamadıkları, yurt ücretini karşılamada güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Suriyeli birçok ailenin çocuklarını okullara göndermeme nedenlerinden biri de özellikle büyükşehirlerde ulaşım giderlerinin yüksek olması ve ailelerin bunu karşılamaya gücünün yetmemesidir (Tanrıku, 2017). Suriyeli aileler, kamp dışındaki temel eğitimleri ve genel olarak üniversite öğretimi ihtiyaçlarının karşılanması için hükümetten ilave adımlar, sivil toplum kurumlarından daha fazla destek beklemektedirler (Seydi, 2013).

Özet olarak, Türkiye'ye göç eden Suriyeli öğrencilerin yükseköğretime ilişkin sorunlarının Adıyaman üniversitesi özelinde çalışıldığı bu araştırmada elde edilen bulgular, Suriyeli öğrencilerin; üniversiteye kayıt-kabulde çeşitli sorunlarla karşılaştıkları, üniversiteye devamda ekonomik güçlükler yaşadıkları, öğrenci arkadaşlarına, görevlilere ve öğretim elamanlarına kendilerini ifade edemedikleri, hocaların derslerde hızlı konuşmaları nedeniyle yeterince öğrenemedikleri, sınavlarda soruları anlamada güçlük çektikleri, cevap için kendilerine yeterli süre verilmediği, sınavlarda sorulara yeterince açıklık getirilmediği, yurtlarda uygun ders çalışma ortamı bulamadıkları, yönünde sorunlar yaşadıklarına işaret etmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgu ve sonuçlardan hareketle şunlar önerilmiştir:

1. Suriye'den gelen öğrencilerin öğrenimlerini sürdürürken iyi düzeyde Türkçe konuşma ve yazma becerisine sahip olmaları kadar, üniversite çalışanlarının da duygudaşlık bağlamında bir olgunluğuna sahip olmaları önemlidir. Suriyeli öğrencilerin, sıkça iletişimde bulunduğu birimlerde çalışan bir kısım üniversite çalışanları bu bağlamda eğitilebilir.

2. Suriyeli öğrenciler, Türk vatandaşı olan arkadaşlarına, görevlilere ve öğretim elamanlarına kendilerini tam olarak ifade edebilmeleri için Türkçe dil öğretimi kurslarında daha fazla konuşma ve yazma pratiği yapmaları, iletişim kaynaklı sorunları çözebilir.

3. Vize ve final sınavlarında Suriyeli öğrencilere yeterli süre verilmesi, ders hocalarının sınavlarda salonları dolaşarak sorulara açıklık getirmeleri, bu bağlamdaki sorunları çözebilir.

4. Ekonomik güçlükler yaşayan Suriyeli öğrencilere üniversite bünyesinde yeterli düzeyde veya sayıda yemek veya burs desteğinin sağlanması bu yöndeki sorunların çözümü için anlamlı bir yol olabilir.

5. Bir kısım Suriyeli öğrencilerin, Türk vatandaşı arkadaşları tarafından dikkate alınmadığı, sordukları sorulara cevap verilmediği yönündeki sorunların çözümü için Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflardaki Türk vatandaşı öğrencilere uyum eğitimi verilebilir.

KAYNAKÇA

Adıyaman Üniversitesi. (2018). *Aktif öğrenci sayıları*. 01.10.2018 tarihinde:

oidb.adiyaman.edu.tr/Files/oidb/Sayfalar/Birimimiz/ogrenci_sayisi_30.10.2018.xlsx. adresinden alınmıştır.

Akkaya, A. (2013). “Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları.” *EKEV Akademi Dergisi*, 17(56), 179 - 190.

Akpınar, T. (2017). “Türkiye’deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar.” *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, 3(3), 16–29.

- Barın, H. (2015). "Türkiye'deki Suriyeli kadınların toplumsal bağlamda yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri." *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 112 - 151.
- Büyükkız, K. K. ve Çangal, Ö. (2016). "Suriyeli misafir öğrencilere Türkçe öğretimi projesi üzerine bir değerlendirme." *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 1414.
- Büyüköztürk, Ş., ve diğerleri (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, A. ve Uzman, N. (2012). "Sığınmacılar çerçevesinde Suriye-Türkiye ilişkilerine bir bakış." *Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi*. 1(1), 3-18.
- Çimen L. ve Ersoy, S. (2018). "Üniversite öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılarla ilgili tutumlarının sivil katılımları bağlamında incelenmesi." *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, cilt / vol: 7, sayı/issue: 2, 2018 sayfa: 1251-1273.
- Demir, O. Ö. (2015). "Göç politikaları, toplumsal kaygılar ve suriyeli mülteciler." Ankara: Global Politika ve Strateji Yayını.
- Demirci, M. (2015). "B1 Seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler." *Turkish Studies*, 10(7), 333 - 358.
- Dönmez, M. İ. ve Paksoy, S. (2015). "Türkiye'de Öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği." *International Journal of Languages' Education and Teaching*, UDES 2015, 1907 - 1919.

- Erdem, C. (2017). "Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri." *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi* Cilt:1, Sayı:1, 2017, s.26-42).
- Erdem, M. D., Kaya, İ. ve Yılmaz, A. (2017). "Evaluation of Teacher's Views on Education and School Life of Syrian Children within the Scope of Formal Education." *International Journal of Languages' Education and Teaching*, Volume 5, Issue 3, September 2017, 463-476.
- Erdoğan, M. (2014). "Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum Araştırması." Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi Raporu, Ankara.
- Erişti, B., Polat, M., ve Erdem, C. (2018). "Yükseköğretimde uluslararasılaşma: Uluslararası öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren öğretim elemanlarının öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri." *Journal of History Culture and Art Research*, 7(2), 352-375.
- Gün, M. (2015). "Yabancılara Türkçe öğretimi veren öğretim elemanlarının Adıyaman ili çadır kent bölgesinde Türkçe öğrenen Suriyeli mültecilere Türk kültürü aktarımına ilişkin görüşleri." *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 5,119 - 138.
- İçişleri Bakanlığı (2019). *Türkiye'deki Suriyeli Sayısı*. 10.11.2018 tarihinde http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713. adresinden alınmıştır.
- Karataş, M. (2015). "Türk yazılı basınında Suriyeli sığınmacılar ile halk arasındaki ilişkinin incelenmesi." *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 112 - 151.

- Miles, M. ve Huberman, A. M. (1994). *“Qualitative Data Analysis.”* London: SAGE.
- Özer, Y. Y., Komşuoğlu, A. ve Ateşok, Z. Ö. (2016). “Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri.” *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(37), 185- 219.
- Polat, F. (2012). *Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu İlköğretim Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri.* (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Saban, A. (2009). “Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler.” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sandıklı, A., Semin, A. (2012). Bütün Boyutlarıyla Suriye Krizi ve Türkiye. 11.11.2018 tarihinde http://www.bilgesam.org/Images/dokumanlar/0-2-2014021958_suriyeraporu.pdf. adresinden alınmıştır.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). “İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar.” *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208.
- Seydi, A. R. (2013). “Türkiye’deki Suriyeli akademisyen ve eğitimcilerin görüşlerine göre Suriye’deki çatışmaların Suriyelilerin eğitim sürecine yansımaları.” *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 217-241.
- Seydi, A. R. (2014). “Türkiye’nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar.” *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 267-305.

Tanrıkulu, F. (2017). “Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri.” *Liberal Düşünce Dergisi*, Yıl: 22, Sayı: 86, Bahar 2017, 127-144.

Tunç, A. Ş. (2015). “Mülteci davranışı ve toplumsal etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere ilişkin bir değerlendirme.” *TESAM Akademi Dergisi*, 2(2), 29 - 63.

Türkiye Mülteciler Derneği (2019). *Türkiye’deki Suriyeli Sayısı Ocak 2019*. 03.02.2019 tarihinde <https://mülteciler.org.tr>, adresinden alınmıştır

Türnüklü, A. (2000). “Eğitim Bilimi Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme.” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 34, 547.

Uzun, E. M. ve Bütün, E. (2016). “Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri.” *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yın, R. K. (2008). *Case Study Research: Design and Methods*. California: Sage Publication Inc.

YÖK. 2018. *YÖK Başkanı Suriyeli üniversite öğrencisi sayısını açıkladı*. 02.07.2018 tarihinde www.yok.gov.tr/turk_yuksekogretiminde_suriyeli_ogrenciler, adresinden alınmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The Immigration Administration of the General Directorate of the Interior Ministry indicates that the total number of Syrian refugees in Turkey has reached to 3.632.622 as of January 17, 2019. 1.970.837 of these people are composed of men, and 1.661.785 are women. The biggest difference between male and female number is found in 19-24 age groups which account for 94.326 people. Immigration authorities have stated that approximately 15 thousand Syrian students study in Turkish universities and has indicated that Gaziantep University comes first, followed by Istanbul University and has stated that Karabük University comes third (Higher Education Council, 2018). 60 students out of 21119 in total studying at Adıyaman University are composed of students who emigrated from Syria to Turkey because of war (ADYU 2018).

The Republic of Turkey has taken important steps to provide education opportunities for Syrian students in the higher education. Within this framework, it has granted Syrian university students the right of being transferred to other universities and of taking courses as private student status. It has also accepted students' declaration as the base in case of failure to provide necessary documents in applications for university enrollments.

Due to the fact that in this research, higher education problems of Syrian students who have immigrated to Turkey are identified in the context of Adıyaman University, the research is a case study on a qualitative basis. Although there are various studies on the problems of Syrian refugees in the literature review, no study has been found on the problems that they experience while continuing their higher education. It is believed that this study will fill this gap in the literature.

Method

The population of the study consists of 60 students studying at faculties and vocational schools at Adıyaman University as of September 2017-2018 academic year. Purposive sampling method has been used in the research, therefore the sample of the study has been chosen from senior students at vocational schools and faculties. The study consists of 10 students, 5 of whom are female and 5 of whom are male volunteers who have a good command of the Turkish language. The reason why the participants have been chosen only among senior students is based on the assumption that these people have had more frequent problems with the research topic. The data related to the research is limited to the information given by the participants. The participants

have been informed about the research before the interview, and the time and place of the interview have been determined together.

The opinions of the participants have been collected by using top 'semi-structured interview form' developed by the researcher. The form has been developed by receiving the expert opinion. The 'content validity' of the interview form has been guaranteed by taking the expert opinion. In order to ensure the functioning of the interview form, preliminary meetings and practices have been made with two Syrian students who have not been included in the study group.

Descriptive analysis technique has been used for the investigation of the data obtained from the study. Interviews with the participants have been conducted face to face, expression disorders and spelling rules have been corrected with the consent of the participants. Reliability = $\frac{\text{Consensus Union}}{\text{Consensus Union} + \text{Disagreement}} \times 100$ formula developed by Miles and Huberman (1994) has been used for reliability analysis. 91% consensus/reliability has been achieved in the study. In qualitative studies, a 90% or more compromise means that there is a desired level of reliability (Saban, 2009).

Findings (Results)

The population of the study consists of 60 students studying at faculties and vocational schools at Adiyaman University as of September 2017-2018 academic year. The views of Syrian students on the problems they face while continuing their higher education have been collected under five sub-themes "Communication', 'registration, acceptance and equivalence', 'exams', 'housing', and 'scholarships'. The findings of the study indicate that there are mainly communication problems on the basis of the problems experienced by Syrian students while they continue their higher education.

Conclusion and Discussion

The Syrian students have stated that especially the academics who lecture in the classes talk very fast while explaining the subjects. The students have stated that they experience various communication problems especially with the staff working in the unit of Unit of Student Affairs. When the findings of communication are evaluated together, it is seen that almost all of the students cannot fully explain their feelings and thoughts to their friends, staff and instructors. Another issue related to the communication problem is about distance education courses. It is observed that Syrian students cannot learn the lessons given through distance education.

Some of the problems faced by Syrian students in their education are related to the equivalence process. The most important problem experienced in this context has been the examination applications and the certificate of equivalence required during the registration. The fact that students are unable to attend classes, especially when they prepare for the equivalence exam has led to academic failures during the semester.

Another problem that the Syrian students have experienced is the assessment and evaluation examinations conducted during the semester and at the end of the semester. The Syrian students have stated that the exam questions about the courses they take are not clear and that some of the lecturers do not come to the examination rooms or do not explain the exam questions adequately. Another problem that Syrian students experience is housing. In this context, they say that they cannot study because their roommates are in normal education and do not sleep until late hours and that they cannot find a suitable environment to study.

Another problem raised by Syrian students is related to scholarships. The students have stated that they are not given sufficient scholarship. The students have stated that they cannot buy books due to financial problems and have difficulty in meeting the dormitory fees.

The data obtained from this study conducted in the context of Adıyaman University for higher education problems of Syrian students who have emigrated to Turkey indicates as follows: They have problems with admission to the university, they face economic difficulties while attending the university, they cannot express themselves fully to their fellow students, staff and teaching staff, they are not able to learn sufficiently because the academics talk fast and they cannot follow the distance education, they are not given enough time in the exams, and the questions are not explained adequately.